

Załącznik Nr 1 do Zarządzenia
Nr 4/2024 Dyrektora Powiatowego
Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym
Targu z dnia 21 czerwca 2024 r.

Standardy Ochrony Małoletnich

w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu

Podstawa prawna Standardów Ochrony Maloletnich przed krzywdzeniem:

- *Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks Rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2023 r. 1606)*
- *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 oraz z 2023 r. poz. 289 oraz 535, 1606)*
- *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta ” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870)*
- *Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1781)*
- *Konwencja o prawach dziecka (Dz.U. z 19991 r. nr 120 poz. 526)*
- *Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 poz. 1169)*
- *Ustawa z dn. 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich – Dz. U. z 2016 poz. 862 oraz z 2023 r. poz. 1304, 1606)*

Wprowadzenie

Niniejszy system ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujący w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu określa procedury interwencji, działania profilaktyczne, edukacyjne, zasady zapobiegania krzywdzeniu dzieci, a w sytuacji gdy do krzywdzenia doszło – określa zasady zmniejszenia rozmiaru jego skutków poprzez prawidłową i efektywną pomoc małoletnim oraz wskazuje odpowiedzialność osób zatrudnionych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu za bezpieczeństwo małoletnich.

Zasadą obowiązującą wszystkich pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu jest podejmowanie działań mających na celu ochronę godności dziecka i poszanowanie jego praw. Każdy pracownik zobowiązany jest dbać o prawidłowy rozwój dzieci i przestrzegać zarządzeń oraz procedur określonych w niniejszym dokumencie. Pracownik placówki, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych danej instytucji oraz swoich kompetencji.

ROZDZIAŁ I

PODSTAWOWE TERMINY

§ 1.

Ilekcroć w niniejszych Standardach jest mowa bez bliższego określenia o:

1. **Dyrektorze** – należy przez to rozumieć Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu;
2. **Jednostce, PCPR, Centrum** – należy przez to rozumieć Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu;
3. **PZON** – Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności;
4. **Pracowniku** – należy przez to rozumieć osobę zatrudnioną na podstawie umowy o pracę, umowy cywilno-prawnej, wolontariusza, stażystę w Powiatowym Centrum Pomocy

Rodzinie w Nowym Targu, Powiatowym Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Nowym Targu;

5. **Koordynator rpz** – koordynator rodzinnej pieczy zastępczej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu;
6. **małoletnim** – należy przez to rozumieć zgodnie z kodeksem cywilnym osobę od urodzenia do ukończenia 18 roku życia;
7. **opiekunie dziecka** – należy przez to rozumieć osobę uprawnioną do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic, rodzic zastępczy lub opiekun prawny;
8. **zgodzie opiekuna dziecka** – należy przez to rozumieć zgodę co najmniej jednego z opiekunów dziecka. Jednak w przypadku braku porozumienia między opiekunami dziecka należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny;
9. **krzywdzeniu małoletniego** – należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę małoletniego przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika PCPR lub zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbywanie. Krzywdzeniem jest:
 - a. **przemoc fizyczna** – jest to celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być m. in. złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne. Przemoc fizyczna powoduje lub może spowodować utratę zdrowia bądź też zagrażać życiu,
 - b. **przemoc emocjonalna** – to powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie małoletniego, nieustanna krytyka, wciąganie małoletniego w konflikt osób dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, stawianie małoletniemu wymagań i oczekiwań, którym nie jest on w stanie sprostać,
 - c. **przemoc seksualna** – to angażowanie małoletniego w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie małoletniego, współżycie z małoletnim) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie małoletniemu materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm),
 - d. **przemoc ekonomiczna** – to niezapewnianie odpowiednich warunków do rozwoju dziecka, m.in. odpowiedniego odżywiania, ubrania, potrzeb edukacyjnych czy schronienia, w ramach środków dostępnych rodzicom lub opiekunom. Jest to jedna z form zaniedbania,
 - e. **zaniedbywanie** – to niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych małoletniego przez rodzica lub opiekuna prawnego, niezapewnienie mu odpowiedniego

jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa, braku dozoru nad wypełnianiem obowiązku szkolnego;

10. **danych osobowych dziecka** – należy przez to rozumieć wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka;

11. **osobie odpowiedzialnej za Standardy Ochrony Małoletnich** – należy przez to rozumieć wyznaczonego przez Dyrektora pracownika sprawującego nadzór nad realizacją niniejszych Standardów.

ROZDZIAŁ II

ZASADY BEZPIECZNEJ REKRUTACJI PERSONELU

§ 2

Rekrutacja pracowników odbywa się zgodnie z nałożonym obowiązkiem prawnym, o którym mowa w art. 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich.

ROZDZIAŁ III

PRZYGOTOWANIE PRACOWNIKÓW DO STOSOWANIA STANDARDÓW

§ 3

1. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie pracowników do stosowania Standardów jest Dyrektor PCPR lub bezpośrednio wyznaczony przez niego pracownik PCPR.
2. Pracownicy PCPR, PZON, osoby wchodzące w skład PZON, tj. psychologzy, pedagodzy, lekarze zostaną przygotowani do stosowania Standardów w drodze spotkania szkoleniowego, w trakcie którego zostaną zapoznani zapisami niniejszych Standardów i zobowiązani do ich stosowania. W przypadku nieobecności pracownika, Dyrektor PCPR lub wyznaczony pracownik PCPR przeprowadza indywidualne szkolenie.
3. Z przeprowadzonego spotkania szkoleniowego sporządza się listę obecności oraz załącza się zobowiązanie pracowników do przestrzegania Standardów.

ROZDZIAŁ IV

ZASADY ZAPEWNIAJĄCE BEZPIECZNE RELACJE MIĘDZY DZIECKIEM A PRACOWNIKAMI

§ 4

1. Zasady bezpiecznych relacji pracowników z dziećmi:
 - 1) podstawową zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez pracowników jest działanie dla dobra dziecka i w jego interesie. Pracownik traktuje dziecko z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec dziecka w jakiegokolwiek formie;
 - 2) zasady bezpiecznych relacji pracowników z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, stażystów i wolontariuszy;
 - 3) znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia, którego stanowi **załącznik nr 1** do niniejszych Standardów.
2. Pracownicy zobowiązani są do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są odpowiednie do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe.
3. Pracownik w kontakcie z dziećmi:
 - 1) zachowuje cierpliwość i odnosi się do dziecka z szacunkiem;
 - 2) uważnie wysłuchuje dziecka i stara się udzielać odpowiedzi dostosowanej do sytuacji i jego wieku;
 - 3) nie zawstydzia dziecka, nie lekceważy, nie upokarza i nie obraża;
 - 4) nie krzyczy, chyba że wymaga tego sytuacja niebezpieczna (np. ostrzeżenie);
 - 5) nie ujawnia drażliwych informacji o dziecku osobom do tego nieuprawnionym, dotyczy to również ujawniania jego wizerunku.
4. Dziecko ma prawo do prywatności, odstępnie od zasad poufności każdorazowo musi być uzasadnione, a dziecko o takim fakcie powinno być jak najszybciej poinformowane.
5. Pracownikowi nie wolno w obecności dzieci niestosownie żartować, używać wulgaryzmów, wykonywać obraźliwych gestów, wypowiadać treści o zabarwieniu seksualnym.
6. Pracownikowi nie wolno wykorzystywać przewagi fizycznej ani stosować gróźb.

7. Pracownik zobowiązany jest do równego traktowania dzieci, niezależnie od ich płci, orientacji seksualnej, wyznania, pochodzenia etnicznego czy też niepełnosprawności.
8. Pracownik zobowiązany jest do zachowania w poufności informacji uzyskanych w związku z pełnioną funkcją lub wykonywaną pracą, dotyczących zdrowia, potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych, seksualności, orientacji seksualnej, pochodzenia rasowego lub etnicznego, poglądów politycznych, przekonań religijnych lub światopoglądów dzieci.
9. Pracownik nie może utrzymywać wizerunków dzieci w celach prywatnych, również zawodowych, jeżeli opiekun dziecka nie wyraził na to zgody.

§ 5

Pracownikowi bezwzględnie zabrania się (pod groźbą kary, w tym więzienia i utraty pracy):

- 1) nawiązywać relacji seksualnych z dzieckiem;
- 2) składać dzieciom propozycje o charakterze seksualnym i pornograficznym, w tym również udostępniania takich treści;
- 3) proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych i innych używek (narkotyków, tzw. dopalaczy).

§ 6

1. Pracownik zobowiązany jest do zapewnienia dzieciom, że w sytuacji, kiedy poczują się niekomfortowo otrzymają stosowną pomoc, zgodną z instrukcją jej udzielania.
2. W przypadku, kiedy pracownik zauważy niepokojące zachowanie lub sytuację, zobowiązany jest postępować zgodnie z instrukcją postępowania, obligatoryjnie w przypadku delikatnych spraw, gdzie jest podejrzenie o nieprzestrzeganiu Standardów do poinformowania dyrekcji.
3. Każde, przemoce zachowanie wobec dziecka jest niedozwolone.
4. Nie można dziecka popychać, bić, szturchać, itp.
5. Pracownikowi nie wolno dotykać dziecka w sposób, który mógłby zostać nieprawidłowo zinterpretowany. Jeśli w odczuciu pracownika, dziecko potrzebuje np. przytulenia, powinien mieć każdorazowo uzasadnienie zaistniałej sytuacji oraz swojego zachowania względem dziecka.

6. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
7. Pracownik nie powinien angażować się w zabawy typu np.: udawane walki, brutalne zabawy fizyczne itp.
8. Pracownik, który ma świadomość, iż dziecko doznało jakiejś krzywdy np. znęcania fizycznego lub wykorzystania seksualnego, zobowiązany jest do zachowania szczególnej ostrożności w kontaktach z dzieckiem, wykazując zrozumienie i wycucie.

ROZDZIAŁ V

ROZPOZNAWANIE I REAGOWANIE NA CZYNNIKI RYZYKA KRZYWDZENIA DZIECKA

§ 7

1. Pracownicy posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich.
2. Symptomy, które mogą świadczyć, że dziecko jest ofiarą przemocy psychicznej lub fizycznej:
 - 1) zachowanie:

regres w rozwoju i funkcjonowaniu, trudności szkolne, izolowanie się od otoczenia, wycofanie się z wcześniejszych aktywności, apatia, unikanie kontaktów z rówieśnikami, agresja i zachowania autodestrukcyjne (samookaleczenia, próby samobójcze, zaburzenia odżywiania, uzależnienia, wchodzenie w sytuacje ryzykowne), przestępczość;
 - 2) psychosomatyka:

zróżnicowane objawy, takie jak: bóle głowy, brzucha, bóle wędrujące, niejasnego pochodzenia, moczenie, zanieczyszczanie, wysypki i inne zmiany na skórze, wypadanie włosów, zaburzenia snu, zahamowanie rozwoju fizycznego, spadek wagi ciała, czynności natrętne, fobie, choroby o nieustalonym podłożu.
 - 3) objawy fizyczne na ciele dziecka:

pręgi na plecach, nogach i rękach, pęknięcia skóry, strupy w miejscach przyczepu małżowin usznych do czaszki, krwawe wylewy do obu gałek ocznych, ślady od przypalania papierosem przypominające ślady po ospie, zasinienia na ciele dziecka,

szczególnie takie, kiedy jeden ślad pokrywa się z drugim, liczne, na różnym etapie gojenia ślady odbitej dłoni na ciele dziecka, krwawe sine ślady na podszwach stóp.

4) Dziecko może mieć określone myśli i komunikować je:

jestem zły, jestem winny, nic nie warte, nie zasługuję na to, nic mi się nie udaje, nikt mnie nie rozumie, nikt mi nie uwierzy, wszyscy mają lepiej, świat tak wygląda, nic się nie może zmienić, nikt mi nie pomoże, dorośli są źli, nie mogę nikomu ufać, sprawca mnie nienawidzi/kocha mnie, jestem dla niego wyjątkowy, zależy mu na mnie, nikt nie może się o tym dowiedzieć, bo co się wtedy stanie.

3. Symptomy, które mogą świadczyć, że dziecko jest ofiarą przemocy seksualnej:

1) zachowanie:

regres w rozwoju i funkcjonowaniu, trudności szkolne, izolowanie się od otoczenia, wycofanie się z wcześniejszych aktywności, apatia, unikanie kontaktów z rówieśnikami, agresja i zachowania autodestrukcyjne (samookaleczenia, próby samobójcze, zaburzenia odżywiania, uzależnienia, ryzykowne zachowania seksualne, wchodzenie w sytuacje ryzykowne), przestępczość, erotyzacja zachowań w relacjach z rówieśnikami i osobami dorosłymi, zabawy/aktywności nieadekwatne do fazy rozwojowej, wskazujące na podwyższony poziom seksualizacji, nieadekwatna do wieku wiedza na temat anatomii, fizjologii i seksualności człowieka, koncentracja na problematyce seksualnej w wypowiedziach, zabawach, wytworach plastycznych, nadreaktywność, nadmierne pobudzenie emocjonalne;

2) psychosomatyka:

zróznicowane objawy, takie jak: bóle głowy, brzucha, bóle wędrujące niejasnego pochodzenia, moczenie, zanieczyszczanie, wysypki i inne zmiany na skórze, wypadanie włosów, zaburzenia snu, zahamowanie rozwoju fizycznego, spadek wagi ciała, czynności natrętne, fobie, choroby o nieustalonym podłożu.

3) objawy fizyczne/somatyczne:

choroby weneryczne przenoszone drogą płciową, urazy genitaliów i odbytu dziecka, infekcje i stany zapalne tych okolic, ciąża.

4) myśli i słowa:

jestem zły, winny, brudny, nic nie warte, zasługuję na to, nic mi się nie udaje, nikt mnie nie rozumie, nikt mi nie uwierzy, wszyscy mają lepiej, świat tak wygląda, nic się nie może zmienić, nikt mi nie pomoże, dorośli są źli, nie mogę im ufać, sprawca mnie

nienawidzi/kocha mnie, jestem dla niego wyjątkowa, zależy mu na mnie, nikt nie może się o tym dowiedzieć, muszę dochować tajemnicy

4. Jeżeli z objawami u dziecka współwystępują określone zachowania opiekunów dziecka, to podejrzenie, że dziecko jest krzywdzone jest szczególnie uzasadnione. Niepokojące zachowania opiekunów dziecka to:

- 1) opiekun podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnień przyczyn obrażeń dziecka;
- 2) opiekun odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka;
- 3) opiekun mówi o dziecku w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża strofuje dziecko (np.: używając określeń takich jak „idiota”, „gnojek”, „gówniarz”);
- 4) opiekun poddaje małego surowej dyscyplinie, jest nadopiekuńczy, zbyt pobłażliwy lub odrzuca małego;
- 5) opiekun nie interesuje się losem i problemami małego;
- 6) opiekun często nie potrafi podać miejsca, w którym aktualnie przebywa mały;
- 7) opiekun jest apatyczny, pogrążony w depresji;
- 8) opiekun zachowuje się agresywnie;
- 9) opiekun ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np. reaguje nieadekwatnie do sytuacji;
- 10) opiekun wypowiada się niespójnie;
- 11) opiekun nie ma świadomości lub neguje potrzeby małego;
- 12) opiekun faworyzuje jedno z dzieci;
- 13) opiekun przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym lub werbalnym;
- 14) opiekun nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

ROZDZIAŁ VI

ZASADY I PROCEDURY INTERWENCJI W PRZYPADKU ZAGROŻENIA BEZPIECZEŃSTWA DZIECKA

§ 8

1. Zasady ogólne:

- 1) W przypadku powzięcia przez pracownika podejrzania, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji Dyrektorowi PCPR.
- 2) Interwencja, prowadzona jest przez Dyrektora PCPR, który może wyznaczyć na stałe do tego zadania inną osobę. W przypadku wyznaczenia takiej osoby jej dane zostaną podane do wiadomości pracowników.
- 3) Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony osoby wyznaczonej do prowadzenia interwencji, wówczas interwencja prowadzona jest przez Dyrektora PCPR.
- 4) Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony Dyrektora PCPR, wówczas działania opisane w niniejszym rozdziale podejmuje osoba, która dostrzegła krzywdzenie lub do której zgłoszono podejrzenie krzywdzenia.
- 5) Do udziału w interwencji można doprosić specjalistów, w szczególności psychologa celem skorzystania z jego pomocy przy rozmowie z dzieckiem o trudnych doświadczeniach.
- 6) W przypadku podejrzania, że życie dziecka jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu należy niezwłocznie poinformować odpowiednie służby (Policję, Pogotowie Ratunkowe). Poinformowania służb dokonuje pracownik, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu.
- 7) Wszyscy pracownicy i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informację z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, włączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

2. Procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka przez pracowników.

- 1) **W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez pracownika**, osoba ta zostaje natychmiast odsunięta od wszelkich form kontaktu z dziećmi (nie tylko z dzieckiem pokrzywdzonym) do czasu wyjaśnienia sprawy.

Dyrektor PCPR (lub osoba wyznaczona przez Dyrektora PCPR):

- a) przeprowadza rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności jego opiekunami;
 - b) we współpracy z psychologiem stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka;
 - c) ustalenia są spisywane na karcie interwencji (**załącznik nr 2**);
 - d) organizuje spotkanie/a z opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.
- 2) **W przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo**, Dyrektor PCPR sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji i prokuratury.
 - 3) **W przypadku gdy pracownik dopuścił się wobec dziecka innej formy krzywdzenia niż popełnienie przestępstwa na jego szkodę**, Dyrektor PCPR powinien zbadać wszystkie okoliczności sprawy, w szczególności wysłuchać pracownika podejrzewanego o krzywdzenie, dziecko oraz innych świadków zdarzenia.
 - 4) **W sytuacji gdy naruszenie dobra dziecka jest znaczne, w szczególności gdy doszło do dyskryminacji lub naruszenia godności dziecka** należy rozważyć rozwiązanie stosunku pracy z osobą, która dopuściła się krzywdzenia.

3. Procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka przez inne osoby trzecie:

- 1) **W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez osobę trzecią (obcą, bądź spokrewnioną) Dyrektor PCPR (lub osoba wyznaczona przez Dyrektora PCPR):**
- a) przeprowadza rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka, w szczególności jego opiekunami;

- b) we współpracy z psychologiem stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka;
 - c) ustalenia są spisywane na karcie interwencji (**załącznik nr 2**);
 - d) organizuje spotkanie/a z opiekunami dziecka, którym przekazuje informacje o zdarzeniu oraz o potrzebie/możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia, w tym u innych organizacji lub służb.
- 2) **W przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo Dyrektor PCPR** sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury.
 - 3) W przypadku, gdy z rozmowy z opiekunami wynika, że nie są oni zainteresowani pomocą dziecku, ignorują zdarzenie lub w inny sposób nie wspierają dziecka, które doświadczyło krzywdzenia **Dyrektor PCPR sporządza informację do właściwego sądu rodzinnego.**
 - 4) Dalszy tok postępowania leży w kompetencji instytucji, o których mowa w punktach poprzedzających.

4. Procedura podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez jego opiekuna/rodzica:

- 1) **W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie dziecka przez rodziców/opiekunów Dyrektor PCPR lub osoba wyznaczona przez Dyrektora PCPR:**
 - a) przeprowadza rozmowę z dzieckiem i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i o sytuacji osobistej (rodzinnej, zdrowotnej) dziecka;
 - b) we współpracy z psychologiem stara się ustalić przebieg zdarzenia, ale także wpływ zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka;
 - c) ustalenia są spisywane na karcie interwencji (**załącznik nr 2**).
- 2) **W przypadku, gdy wobec dziecka popełniono przestępstwo Dyrektor PCPR** sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuratury.
- 3) W przypadku, gdy z przeprowadzonych ustaleń wynika, że rodzic/opiekun dziecka zaniedbuje jego potrzeby psychofizyczne lub rodzina jest niewydolna wychowawczo (np. dziecko chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej), rodzina stosuje przemoc wobec dziecka (rodzic/inny domownik krzyczy na dziecko, stosuje klapsy lub podobne rodzajowo

kary fizyczne), **Dyrektor PCPR sporządza informację do właściwego sądu rodzinnego.**

- 4) Dalszy tok postępowania leży w kompetencji instytucji, o których mowa w punktach poprzedzających.

5. Procedura podejmowania interwencji w sytuacji krzywdzenia dziecka przez inne dziecko:

- 1) **W przypadku krzywdzenia małoletniego przez inne dziecko, pracownik będący świadkiem zdarzenia zobowiązany jest:**
 - a) Bezzwłocznie zareagować na akty agresji i przemocy;
 - b) Zdecydowanie przerwać negatywne zachowania uczestników zajścia;
 - c) Rozdzielić strony konfliktu;
 - d) Jeśli istnieje potrzeba udzielić pierwszej pomocy przedmedycznej i/lub zawiadomić odpowiednie służby;
 - e) W przypadku gdy dziecko krzywdzone lub krzywdzące pozostaje w pieczy zastępczej, pracownik PCPR podejmuje działania mające na celu ustalenia przebiegu zdarzenia, a także wpływu zdarzenia na zdrowie psychiczne i fizyczne dziecka krzywdzonego. Ustalenia są spisywane na karcie interwencji (**załącznik nr 2**). Z małoletnim stosującym przemoc omawia się jego zachowanie oraz informuje o konsekwencjach;
 - f) Powiadomić Dyrektora PCPR i opiekuna dziecka.
- 2) Gdy proces przemocy jest długotrwały i działania pomocowe nie przynoszą rezultatów, a:
 - a) osobą podejrzewaną o krzywdzenie jest dziecko w wieku od 13 do 17 lat jego zachowanie stanowi czyn karalny, należy ponadto poinformować właściwy miejscowo sąd rodzinny lub policję poprzez pisemne zawiadomienie.
 - b) osobą podejrzewaną o krzywdzenie jest dziecko powyżej lat 17, a jego zachowanie stanowi przestępstwo, wówczas należy poinformować właściwą miejscowo jednostkę policji lub prokuratury poprzez pisemne zawiadomienie.

ROZDZIAŁ VI
SPOSÓB DOKUMENTOWANIA I ZASADY PRZECHOWYWANIA
UJAWNIONYCH LUB ZGŁOSZONYCH INCYDENTÓW
ORAZ ZDARZEŃ ZAGRAŻAJĄCYCH DOBRU MAŁOLETNIEGO

§ 9

1. Każdy ujawniony lub zgłoszony incydent lub zdarzenie zagrażające dobru nieletniego ucznia, na temat którego PCPR posiada wiedzę zostaje odnotowany poprzez uzupełnienie **Karty Interwencji**, której wzór stanowi **załącznik nr 2**.
2. Karty interwencji o których mowa w ust. 1 przechowywane są w specjalnie na ten cel przygotowanej **Księdze Zdarzeń** w szafie zamykanej na klucz. Dokumentacja przechowywana będzie przez okres 5 lat.

ROZDZIAŁ VII
ZASADY OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH

§ 10

1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w ustawie o ochronie danych osobowych (RODO).
2. Pracownik ma obowiązek zachowania tajemnicy danych osobowych, które przetwarza oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
3. Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.
4. Pracownik jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych dziecka i udostępnienia tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego.

§ 11

Pracownik może wykorzystać informację o dziecku w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem anonimowości dziecka oraz w sposób uniemożliwiający jego identyfikację.

§ 12

1. Pracownik nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o małoletnim ani o jego opiece.
2. Pracownik, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może skontaktować się z opiekunem małoletniego i zapytać go o zgodę na podanie jego danych kontaktowych przedstawicielom mediów. W przypadku wyrażenia zgody, pracownik podaje przedstawicielowi mediów dane kontaktowe do opiekuna małoletniego.
3. Pracownik nie kontaktuje przedstawicieli mediów z małoletnim, nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie małoletniego lub jego opiekuna. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik jest przeświadczony, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.

ROZDZIAŁ VII

ZASADY OCHRONY WIZERUNKU DZIECKA

§ 13

Pracownicy uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewniają ochronę wizerunku dziecka.

§ 14

1. Pracownikowi nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (tj. filmowanie, fotografowanie) na terenie PCPR bez pisemnej zgody opiekuna małoletniego i Dyrektora PCPR.
2. Wejście mediów na teren PCPR jest możliwe jedynie za zgodą Dyrektora.
3. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych opiekuna małoletniego bez wiedzy i zgody tego opiekuna.
4. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekunów na utrwalanie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.

§ 15

1. Upublicznienie przez pracownika wizerunku dziecka utrwalonego w jakiegokolwiek formie (tj. fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody opiekuna dziecka.
2. Przed utrwaleniem wizerunku małoletniego należy dziecko oraz opiekuna poinformować o tym, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany (np. że umieszczony zostanie na stronie www.youtube.pl) w celach promocyjnych.

ROZDZIAŁ VIII

ZASADY KORZYSTANIA Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH Z DOSTĘPEM DO SIECI INTERNETOWEJ. PROCEDURY OCHRONY DZIECI PRZED TREŚCIAMI SZKODLIWYMI I ZAGROŻENIAMI W SIECI INTERNETOWEJ ORAZ UTRWALONYMI W INNEJ FORMIE

§ 16

1. Rodziny zastępcze zapewniając dzieciom dostęp do Internetu, są zobowiązane podejmować działania zaradcze zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju
2. Rodziny zastępcze mają obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.

ROZDZIAŁ IX

ZASADY USTALENIA PLANU WSPARCIA DZIECKA W PIECZY ZASTĘPCZEJ PO UJAWNIENIU KRZYWDZENIA

§ 17

1. Plan wsparcia małoletniego po ujawnieniu jego krzywdzenia opracowuje zespół powołany przez Dyrektora PCPR. W jego skład wchodzi m.in. koordynator rpz, psycholog.
3. Zespół może poszerzyć się do większej liczby specjalistów w zależności od doznanej krzywdy.

4. Zespół spotyka się celem ustalenia jaka pomoc dziecku będzie niezbędna od razu oraz w dalszej perspektywie czasu.
5. Zespół tworzy IPD (Indywidualny Plan Działania), który stanowi dokument zapisany i przechowywany w aktach dziecka.
6. IPD zawiera przede wszystkim informacje o podjętych działaniach, plan spotkań oraz przypuszczalny czas trwania wsparcia.

ROZDZIAŁ X

MONITORING STANDARDÓW - ZASADY AKTUALIZACJI STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH ORAZ ZAKRES KOMPETENCJI OSÓB ODPOWIEDZIALNYCH ZA PRZYGOTOWANIE PERSONELU PCPR DO STOSOWANIA STANDARDÓW OCHRONY MAŁOLETNIICH

§ 18

1. Procedura aktualizowania Standardu odbywa się nie rzadziej niż raz na 2 lata.
2. Dyrektor PCPR wyznacza osobę odpowiedzialną za Standardy Ochrony Małoletnich.
3. Osoba wyznaczona przez Dyrektora PCPR monitoruje realizację Standardów, reaguje na ich naruszenie oraz koordynuje zmiany w Standardach prowadząc równocześnie rejestr zgłoszeń i proponowanych zmian.
4. Osoba odpowiedzialna za realizację Standardów zobowiązana jest do przeprowadzania wśród pracowników (przynajmniej raz w roku) ankiety, której wzór stanowi **załącznik nr 3** do niniejszych Standardów.
5. Po przeprowadzonej ankiecie, osoba odpowiedzialna opracowuje wypełnione ankiety oraz sporządza z nich raport, który przedstawia Dyrektorowi PCPR.
6. W ankiecie pracownicy mogą proponować zmiany Standardów oraz wskazywać naruszenia Standardów w PCPR.
7. Jeśli zachodzi taka potrzeba Dyrektor wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom nowe brzmienie Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem.

ROZDZIAŁ XI

ZASADY UDOSTĘPNIANIA RODZICOM I DZIECIOM STANDARDÓW DO ZAPOZNANIA SIĘ Z NIMI I ICH STOSOWANIA

§ 19

1. Dokument „Standardy Ochrony Małoletnich” jest dokumentem PCPR ogólnodostępnym dla pracowników placówki, dzieci oraz ich opiekunów.
2. Dokument opublikowany jest na stronie internetowej PCPR, na tablicach ogłoszeń w siedzibie PCPR.
3. Pracownik informuje rodziny zastępcze o miejscu publikacji Standardów Ochrony Małoletnich.
4. Rodziny zastępcze zawodowe, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka oraz osoby zatrudnione do pomocy w opiece nad dziećmi i w pracach gospodarskich są zobowiązane do stosowania niniejszych standardów postanowieniami umów odpowiednio o pełnieniu funkcji rodziny zastępczej zawodowej, prowadzeniu rodzinnego domu dziecka, o wykonywanie zadań związanych z pomocą przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich.
5. Pracownik PCPR daje rodzinom zastępczym do podpisania oświadczenie, że zapoznali się z obowiązującymi Standardami i o konieczności ich realizacji (**załącznik nr 4**).
6. Rodziny zastępcze mają obowiązek zapoznania dzieci ze Standardami i konieczności ich realizacji.
7. W przypadku spotkań rodziców biologicznych z dziećmi na terenie PCPR, rodzice są informowani o obowiązujących w placówce Standardach i konieczności ich realizacji (**załącznik nr 4**).

ROZDZIAŁ XII

ZAPISY KOŃCOWE

§ 20

1. Standardy Ochrony Małoletnich wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników PCPR, w szczególności poprzez zapoznanie potwierdzone własnoręcznym podpisem oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej.

WAŻNE INFORMACJE DLA MAŁOLETNIICH

Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich. Jeżeli Ty lub ktoś z Twoich bliskich jest osobą doznającą przemocy domowej, nie wstydź się prosić o pomoc. Wezwij Policję dzwoniąc na numer alarmowy 112. Prawo stoi po Twojej stronie. Masz prawo złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa do Prokuratury lub Policji lub Żandarmerii Wojskowej.

Możesz także zwrócić się o pomoc do podmiotów i organizacji realizujących działanie na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Pomogą Ci:

- Ośrodki Pomocy Społecznej
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Placówki ochrony zdrowia
- Placówki edukacyjne np. szkoła, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
- Ośrodki Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży

Możesz zadzwonić do:

- **112** – numer alarmowy – zadzwoń pod ten numer, jeżeli zagrożone jest życie lub zdrowie i niezbędna jest interwencja policji, straży pożarnej lub pogotowie
 - 997 – Policja**
 - 998 – Straż Pożarna**
 - 999 – Pogotowie Ratunkowe**

- **116 111 – Telefon zaufania dla dzieci i młodzieży**

- **800 12 12 12 – Dziecięcy telefon zaufania Rzecznika Praw Dziecka** – to telefon skierowany do wszystkich dzieci, które potrzebują pomocy. Jeśli zadzwonisz pod ten numer, będziesz mógł/mogła porozmawiać ze specjalistą, który postara Ci się pomóc. Pod numer interwencyjny mogą też dzwonić osoby dorosłe, aby zgłosić problemy dzieci lub zaniedbania wobec nich.

- **800-120-002 Ogólnopolski telefon dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”** – to numer, pod który mogą dzwonić osoby doznające przemocy w rodzinie, a także osoby, które słyszały o takiej przemocy lub są jej świadkami.

.....
miejsowość, data

**OŚWIADCZENIE O ZNAJOMOŚCI I PRZESTRZEGANIU ZASAD
ZAWARTYCH W STANDARDACH OCHRONY MAŁOLETNIICH
W POWIATOWYM CENTRUM POMOCY RODZINIE W NOWYM TARGU**

Ja,.....PESEL.....

oświadczam, że zapoznałam/em się ze Standardami Ochrony Małoletnich stosowanymi w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu oraz deklaruję, że będę ich przestrzegać.

.....

Podpis

**KARTA INTERWENCJI OBOWIĄZUJĄCA W POWIATOWYM CENTRUM POMOCY
RODZINIE W NOWYM TARGU**

KARTA INTERWENCJI

Imię i nazwisko dziecka		
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
Opis działań podjętych przez	Data:	Działanie:
Spotkania z opiekunami dziecka	Data:	Opis spotkania:
Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, inny rodzaj interwencji. Jaki?	
Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji	Data:	Nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję:

	Data	Działanie:
Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli jednostka uzyskała informacje o wynikach/ działania placówki/działania rodziców		

**MONITORING STANDARDÓW – ANKIETA DLA PRACOWNIKÓW PCPR
W NOWYM TARGU**

Lp.	Odpowiedz na poniższe pytania	Tak	Nie
1.	Czy zapoznałeś się z dokumentem „Standardy Ochrony Małoletnich” w PCPR w Nowym Targu		
2.	Czy uważasz, że potrafisz rozpoznać syndromy krzywdzonego dziecka?		
3.	Czy wiesz w jaki sposób zareagować na symptomy krzywdzenia dziecka?		
4.	Czy zaobserwowałeś naruszenie zasad określonych w Standardach oraz w pozostałych regulaminach i procedurach przez innego pracownika?		
5.	Czy masz uwagi / sugestie / przemyślenia związane z funkcjonującymi w PCPR w Nowym Targu „Standardami Ochrony Małoletnich”? (Jeżeli tak, opisz je w tabeli poniżej)		
6.	Czy jakieś działanie związane z przyjęciem Standardów jest odbierane jako trudne lub niechętnie podchodzisz do jego realizacji z innych powodów?		
JEŚLI NA KTÓREŚ Z PYTAŃ W ANKIECIE MONITORING STANDARDÓW ODPOWIEDZIAŁEŚ TAK			
NAPISZ: <u>Jakie zasady zostały naruszone?</u>			
NAPISZ: <u>Jakie działania podjąłeś?</u>			
NAPISZ: <u>Czy masz jakieś sugestie lub propozycję poprawy obowiązujących standardów?</u>			

.....

miejsowość, data

**OŚWIADCZENIE OPIEKUNA/RODZICA MAŁOLETNIEGO
O ZAPOZNANIU SIĘ Z OBOWIĄZUJĄCYMI STANDARDAMI OCHRONY
MAŁOLETNIICH W POWIATOWYM CENTRUM POMOCY RODZINIE
W NOWYM TARGU**

Ja,oświadczam, że zapoznałam/em się ze „Standardami Ochrony Małoletnich” stosowanymi w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Targu i jednocześnie zobowiązuje się do zapoznania dzieci z treścią dokumentu.

.....

Podpis